

Uttalelse vedr. forslag til endringer i valgloven.

SAKSGANG				
R.f.	Utvalg	Arkivsaksnr.	Møtedato	Utvalgssak
X	FORMANNSKAPET	06/00868-4	15.08.06	113/06
1	KOMMUNESTYRET	06/00868-4	14.09.06	046/06

Sign: E. Espo. 15/9-06 C.K.	Utskrift sendt til: Kommunal- og regionaldept.
--------------------------------	---

Foreliggende dokumenter:

- Brev dat. 20.06.06 fra Kommunal- og regionaldept.
- Høringsnotat om endringer i valgloven

Sakens bakgrunn:

I forkant av kommende kommunevalg i 2007 har departementet utarbeidet forslag til en del endringer som tiltak for å minske antall forkastede stemmer. I tillegg er det foreslått andre endringer som kan bidra til større valgdeltakelse og sikring mot påvirkning av stemmegivning.

Som det framgår av brevet er det foreslått følgende endringer:

1. Kommunene v/valgstyret skal bestille og sende ut valgkort til alle stemmeberettigede som er manntallsført i kommunen. Dette har tidligere vært en frivillig ordning.
2. Forhåndsstemmeperioden skal avsluttes:
Innenriks: Siste torsdag før valgdagen
Utenriks: Fredag – en uke før valgdagen
Tidligere var fristen for både innen- og utenriksforhåndsstemmegivning den siste fredag før valgdagen.
3. Frist for å søke om ambulerende stemmemottaking skal ikke være senere enn siste torsdag før valgdagen. Dette var tidligere fredag før valgdagen.
4. Forhåndsstemmer må være kommet inn til valgstyret innen kl. 20 første tirsdag etter valgdagen. Ved siste valg var det frist innen kl. 20 på valgdagen.
5. Velger som er ukjent for stemmemottaker, skal kunne legitimere seg. Enten ved vanlig legitimasjon eller ved at en annen person over 18 år og som selv kan legitimere seg, kan bekrefte identiteten av vedkommende.
6. Foreløpig opptelling av stemmesedler skal skje manuelt. Dette kan skje elektronisk, men da må man bruke to forskjellige system for foreløpig og fin telling.
7. Kontrolltelling av stemmesedler pga avvik mellom foreløpig og fin telling skal skje manuelt.
8. Foreløpig opptelling av forhåndsstemmer kan starte søndag før valgdag. Tidligere har dette tidspunktet vært senest 4 timer før stemmegivning ble avsluttet på valgdagen i samtlige valglokaler.

SAKSGANG:				
R.f.	Utvalg	Arkivsaknr.	Motedato	Utvalgssak
X	FORMANNSKAPET	06/00868-4	15.08.06	113/06
1	KOMMUNESTYRET	06/00868-4	14.09.06	046/06

Øvrige endringsforslag:

1. Skjæringsstidspunkt for manntallet foreslås forskjøvet fra 31. mai til 30. juni.
2. Spørsmål om restriksjoner når det gjelder mediernes adgang til publisere meningsmålinger de siste dagene før valgdagen. Det er i valglovens §9-9 at valgresultater eller prognoser skal ikke publiseres før kl. 20 på valgdagen.

Vurdering:

De fleste av de foreslåtte endringer er av en praktisk art i forhold til valgarbeidet, bortsett fra den siste endringsforslag som kan ha direkte betydning for de politiske partiene.

Det knyttes noen kommentarer til de foreslåtte endringer.

1. Som det framgår av pkt. 8 i notatet, vil dette ikke by på større administrative konsekvenser for kommunen. Det vil likevel gi økonomiske konsekvenser. Saltdal kommune har hittil valgt å ikke trykke opp valgkort da man anså det for kostbart i forhold til den praktiske gevinsten. Man har kompensert med å gi ut informasjon om stemmestedene i de ulike kanaler vi har. Det nevnes ikke om kommunene får kompensert de ekstra utgiftene som blir påført ved dette påbudet. Så vidt det går fram av notatet, er det ikke pålagt de stemmeberettigede å ha med valgkortet i stemmelokalet. Det blir fortsatt påbud å bruke valgkortet ved forhåndsstemmegivning. Hvilken praksis man skal ha hvis en person har glemt valgkortet, kommer trolig i forskriftene. Det er usikker om dette tiltaket vil bidra til mindre forkastelse av stemmegivninger eller til å øke valgdeltakelse
2. Endring av avslutningstidspunktet for forhåndsstemmegivning kan være positiv for å sikre at forhåndsstemmer som er postlagt, ikke kommer for sent frem. Saltdal kommune har hittil ikke hatt nevneverdige problemer med for sent innkomne forhåndsstemmer.
3. Det er naturlig at fristen for søknad om ambulerende stemmegivning følger tiden for å kunne avgi forhåndsstemmer. Dette vil ikke ha praktisk betydning for Saltdal.
4. De to siste valgene har fristen for mottak av forhåndsstemmer som er sendt i posten vært kl. 20 på valgdagen. Den foreslåtte endring er en tilbakegang til det som ble praktisert tidligere. Forslaget ansees som uheldig da man ved dagens dataverktøy, er trolig ferdig med mesteparten av valgarbeidet på tirsdag i en gjennomsnittskommune. Avsluttende arbeid med valget vil bli forskjøvet tilsvarende til onsdag. Dette kan være uheldig ved alle typer valg, da det vil også forskyve:
 - Ferdig valgoppgjør og endelig beskjed til valgte representanter ved Kommunestyrevalget
 - Videre sendelse av valgmateriell vedr. Sametingsvalget for opptelling
 - Videre sendelse av valgmateriell vedr. Fylkestingsvalg for endelig opptelling
 - Videre sendes av valgmateriell vedr. Stortingsvalg for endelig opptelling.
 Hele valgapparatet vil bli forsinket en dag. Hvis man avslutter forhåndsstemmegivningen slik det er foreslått, ansees det som tilstrekkelig for å unngå for sent innkomne stemmegivninger.
5. Legitimasjonsplikten bør fastholdes til å vise fram de vanlige legitimasjons dokumenter som man bruker ellers i samfunnet. Med tanke på valgfusk, kan en annen person som har legitimasjon, gi falsk bekreftelse på identiteten til noen som ikke er den de gir seg ut for. Dette kan åpne for organisert valgfusk i store kommuner.
6. Dette forslaget ansees som kurant for å sikre at man unngår at feil som oppstår ved "dataopptelling" ikke blir gjentatt ved fintelling.
7. Dette forslaget er også kurant for å kvalitetssikre at feil ved opptelling ikke blir gjentatt.

R.f.	Utvalg	Arkivsaksnr.	Møtedato	Utvalgssak
X	FORMANNSKAPET	06/00868-4	15.08.06	113/06
1	KOMMUNESTYRET	06/00868-4	14.09.06	046/06

8. Forskyvning av opptellingstidspunkt ansees som positiv, da man kan få gjort unna en del opptellingsarbeid før valgdagen. I Saltdal kan det på valgdagen være travelt med andre tilretteleggingsarbeid, slik at det er praktisk å kunne få gjort unna dette arbeidet tidligere, også for å kunne ha arbeidsro for å sikre riktig opptelling.

Øvrige problemstillinger:

- Ved å endre skjæringstidspunkt for manntallet fra 31. mai til 30. juni, vil arbeidet med å bestille og sende ut valgkort måtte skje midt i den mest sentrale ferietiden. Dette kan ha ulike uheldige konsekvenser:
 - Kommunen får mindre tid til å sørge for trykking og utsending av valgkort da man må få dette gjort i tiden 1. juli – 10 august.
 - Da dette skjer i ferietiden, vil leverandører av kort og postverket også få endret til kortere frister.
 - Det kan gi større mulighet for at de stemmeberettigede som kan bortreist i dette tidsrommet, ikke oppfatter at de har mottatt valgkort.

Det er et spørsmål om de eventuelle adresseendringer som fanges opp ved denne forskyvning, veier opp mot den totale ulempen forskyvningen kan representerer for alle kommunene i forhold til utsendelse av valgkort.

Det er også et spørsmål om det er registrert en større grad av flytting i mai måned enn ellers i året. Erfaring tilsier at det skjer ofte at folk flytter innad i en kommune uten å melde fra til folkeregisteret og dermed stemmer på feil stemmekrets. Dette vil ikke bli fanget opp av den foreslåtte forskyvningen.

- Når det gjelder restriksjoner vedr. medienes adgang til å publisere meningsmålinger, antar man at det finnes forskning på om dette har en reell innvirkning på utfallet av stemmegivningen. I Saltdal kommune har man ikke registrert særskilte tendenser til at meningsmålinger har påvirket valgresultatet.

Ut fra ovennevnte kommentarer kan følgende uttalelse tilrås:

Innstilling:

Saltdal kommune støtter de foreslåtte endringer av valgloven med følgende særskilte kommentarer:

- Påbud til kommunene om opptrykking og utsending av valgkort til samtlige stemmeberettigede vil pålegge kommunene økte utgifter til valg og forutsettes kompensert fra staten.
- Det oppfattes som positivt at avslutningstidspunktet for å kunne avgi forhåndsstemmer er foreslått fremskyndet. I denne sammenheng ansees forslaget om utsettelsen av fristen for mottak av forhåndsstemmer i posten til tirsdag etter valget som unødvendig og uheldig i forhold til tidspunkt for endelig valgoppgjør.
- Krav om å kunne vise legitimasjon ved hjelp av pass, sertifikat m.v. bør beholdes.
- Skjæringstidspunktet for innføring i manntallet bør beholdes til 31. mai. Eventuelle flyttinger som fanges opp ved en forskyvning, ansees ikke å oppveie de negative konsekvenser for kommunene vedr. utsending av valgkort.

Behandling i FORMANNSKAPET - 15.08.2006:

Enstemmig innstilling i FORMANNSKAPET - 15.08.2006:

Saltdal kommune støtter de foreslåtte endringer av valgloven med følgende særskilte kommentarer:

1. Påbud til kommunene om opptrykking og utsending av valgkort til samtlige stemmeberettigede vil pålegge kommunene økte utgifter til valg og forutsettes kompensert fra staten.
2. Det oppfattes som positivt at avslutningstidspunktet for å kunne avgi forhåndsstemmer er foreslått fremskyndet. I denne sammenheng ansees forslaget om utsettelsen av fristen for mottak av forhåndsstemmer i posten til tirsdag etter valget som unødvendig og uheldig i forhold til tidspunkt for endelig valgoppgjør.
3. Krav om å kunne vise legitimasjon ved hjelp av pass, sertifikat m.v. bør beholdes.
4. Skjæringstidspunktet for innføring i manntallet bør beholdes til 31. mai. Eventuelle flyttinger som fanges opp ved en forskyvning, ansees ikke å oppveie de negative konsekvenser for kommunene vedr. utsending av valgkort.

Behandling i KOMMUNESTYRET - 14.09.2006:

Enstemmig vedtak i KOMMUNESTYRET - 14.09.2006:

Saltdal kommune støtter de foreslåtte endringer av valgloven med følgende særskilte kommentarer:

1. Påbud til kommunene om opptrykking og utsending av valgkort til samtlige stemmeberettigede vil pålegge kommunene økte utgifter til valg og forutsettes kompensert fra staten.
2. Det oppfattes som positivt at avslutningstidspunktet for å kunne avgi forhåndsstemmer er foreslått fremskyndet. I denne sammenheng ansees forslaget om utsettelsen av fristen for mottak av forhåndsstemmer i posten til tirsdag etter valget som unødvendig og uheldig i forhold til tidspunkt for endelig valgoppgjør.
3. Krav om å kunne vise legitimasjon ved hjelp av pass, sertifikat m.v. bør beholdes.
4. Skjæringstidspunktet for innføring i manntallet bør beholdes til 31. mai. Eventuelle flyttinger som fanges opp ved en forskyvning, ansees ikke å oppveie de negative konsekvenser for kommunene vedr. utsending av valgkort.